

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 101

číslo: 25

20. června 2021

Cena: 10 Kč

O budoucnosti naší církve

Zabývat se budoucností je vždy velmi riskantní a ošidné, neboť plné poznání budoucnosti není člověku přístupné a budoucnost chystá nečekaná překvapení, a to právě tehdy, když s něčím příliš počítáme, na něco spoléháme, že to tak bude.

Přesto myslet na budoucnost vlastní církve náleží k podstatným úkolům duchovních pastýřů, a to ať se církev právě nachází v jakékoli dějinné situaci. Nejen, když prožívá světlou současnost a očekává skvělé zítřky, ale i v ztemnělé přítomnosti, kdy s budoucností jsou spojeny spíše obavy než radostná očekávání. I v takové chvíli mají duchovní pastýři přinášet světlo do temnot, jako to činil biskup Jednoty bratrské Jan Amos Komenský. On povzbuzoval milovanou církev, která se nacházela na konci určité dějinné epochy a neměla valnou perspektivu nového života a působení v místech a zemi, kde vznikla. Přesto Komenský myslí na budoucnost a předává odkaz Jednoty těm, kteří přijdou a budou žít v jiné situaci a jiných podmínkách. Jeho tzv. teologie umírající církve inspirovala katolické myslitele v době represí věřících v čase komunistické totality. V křesťanství totiž každé umírání, a to i umírání církve, má v sobě skrytou naději budoucího vzkříšení a nového života. Toto vzkříšení církve v dějinách však neznamená návrat do původní podoby církve slávy opřené o politickou moc, ale její novou formu života, třeba jako malého stáde (L 12,32) či jako kvasu (L 13,21), který i přes svoji nepatrnost dokáže zřetelně působit na své okolí, plní Kristovo poslání a může přivodit změny k dobrému. Naše církev prožila dobu velkého počátečního růstu a početných shromáždění jako čas slávy, ale od 50. let 20. století a zejména pak v čase normalizace nastala doba krize a zkoušek. Dějinný optimismus, který byl spojen s počátky naší církve, se začal silně otláčet vlivem doléhajících těžkých událostí 20. století a postupně se rozplýval. Církev se marně snažila udržet ztracené pozice ve společnosti a začala se více zaměřovat na minulost než na budoucnost. Dynamicky se rozvíjející počáteční období života naší církve bylo spojeno s výhledem do budoucnosti. Tento pohled do budoucnosti byl provázen řadou vizí a pozitivním očekáváním. Tyto vize budoucnosti se promítly do stavby nových kostelů, nových podob a metod působení ve společnosti, a zvláště mezi mladou generací. Myslet na budoucnost církve znamená věnovat pozornost a zájem mladé generaci. Vyučování dětí a věnování se mladým lidem je vkladem do budoucnosti církve.

Z toho bychom si měli vzít příklad, že zakladatelská generace byla otevřena budoucnosti a snažila se žít křesťanství novým a tvořivým způsobem. I když zakladatelské osobnosti respektovaly bohatou tradici křesťanství, aktualizovaly ji, tvůrčím způsobem na ni navazovaly a rozvíjely ji, naivně ji neopouštěly, ale ani ji nekriticky nepřejímaly.

Když myslíme na budoucnost naší církve, tak máme na mysli její konkrétní organizovanou podobu, která existuje přes sto let. Již sto let zde Bůh ze své milosti tuto naši církev chtěl a provázel ji v časech dobrých i méně dobrých. A kdyby tomu tak nebylo, tak by záhy po svém vzniku zanikla. Potvrdilo se tak, že nevznikla jen z lidského nadšení či vzdoru, ale z Boží vůle a milosti jako sbor Páně – církev Ježíše Krista. Jak to vyslovil moudrý židovský rabin Gamaliel: „Pochází-li tento záměr a toto dílo z lidí, rozpadne se samo; pochází-li z Boha, nebudete moci ty lidi vyhubit...“ (Sk 5,38-39). Jako církev nemáme žádné silné mocenské a vlivné zázemí jako některé jiné církve u nás i ve světě. Snaha opřít se o novodobý demokratický československý stát se ukázala být zcela klamnou představou, kdy vláda i tehdejší česká společnost projevovaly k náboženství již lhostejnější postoj. A myšlenka národní státní církve se ukázala naprosto problematická v čase totalitního a ateistického státu. Církev československá husitská přesto vždy byla se svým národem spjata a v některých dějinných okamžicích, jako byla nacistická okupace, se to silně projevovalo vlasteneckou angažovaností.

Někdy jsou slyšet hlasy, že naše církev již v minulosti splnila svůj úkol a může odejít z dějinné scény. Ale úkolem církve je být svědky Ježíše Krista a nést jeho evangelium k mnohým. A tento úkol není splněn v žádné době, a proto je to výzva pro naši církev v přítomnosti i budoucnosti. Jestliže uvažujeme o budoucnosti naší církve, tak takové uvažování nelze oddělit od budoucnosti křesťanství u nás, v Evropě i ve světě. Jsme křesťané, kteří mají nezastupitelné poslání šířit hodnoty Ježíšova evangelia v civilizačních proměnách světa. Současně jsme specifickou církví, která není zařaditelná do žádného základního typu křesťanských církví. Sami sebe charakterizujeme jako „střední cestu“ mezi katolicismem a protestantismem. Střední cesta znamená jistou výhodu svobodnějšího přístupu k pravdě víry, ale na druhé straně nemusejí být dostatečně zřetelné její specifické rysy a může se projevat názorovým kolísáním podle konkrétních okolností. Tato střední cesta je přisuzována středověkým husitům – utrakvistům, kteří vytvořili svoji samostatnou zemskou církev v čase Jakoubka ze Stříbra, jež se upevnila za Jana Rokycana a krále Jiřího z Poděbrad. Utrakvismus v našich dějinách však jako specifický církevní útvar zahynul a rozplynul se po Bílé hoře. Musel se buď připojit k protestantismu,

Pokračování na str. 3

Verzeichnis was gestalt der Graff von Schlick vnd andre hohe vnd Niderstands Personen hingericht vnd vollzogen worden.

Čtyřsetleté výročí popravu sedmadvaceti českých pánů, rytířů a měšťanů na Staroměstském náměstí v Praze

Monstrózní staroměstská poprava 21. června roku 1621, známá též jako „staroměstská exekuce“, se krutostí vymykala obvyklé míře veřejného justičního násilí své doby. Veřejné popravu kriminálních zločinců patřily k obvyklým událostem raného novověku. V případě staroměstské exekuce však popravení pocházeli z horních vrstev společnosti, do role trestaných se dostali přímo ze svých vysokých společenských a politických pozic a jejich smrt na popravišti byla zosťvena různými dodatečnými tresty, k nimž patřilo utínání rukou, uřezávání jazyka a posmrtné čtvrcení těl.

Části jejich ostatků pak byly brutálně vystavovány na veřejnosti, aby dlouhodobě připomínaly, jaký trest čeká všechny, kteří se vzbouří proti moci absolutistického státu, reprezentovaného fanatickým monarchou. Z ochozu staroměstské mostecké věže Karlova mostu bylo například vysunuto dvanáct sochů s koši ze železných prutů, v nichž byly dlouhá léta vystaveny hlavy dvanácti nejvýznamnějších popravených.

Cisář Ferdinand II. z rodu Habsburků trestal tímto způsobem povstání české stavovské protestantské reprezentace proti své vládě. Stavovské povstání, které bylo zahájeno druhou pražskou defenestrací 23. května 1618, přechodně zmařilo mocenské ambice domácí „prohabsburské strany“, sjednocené zejména katolickou vírou. Sesazení Ferdinanda II. a nastolení předáka německé protestantské Unie, kurfiřta Friedricha Falckého na český trůn, ovšem trvalo jen do porážky stavovského vojska císařskou armádou v bitvě na Bílé hoře 8. listopadu 1620. Porážka stavovského povstání byla stejně tak úvodem k vleklému celoevropskému konfliktu, známému pod názvem „třicetiletá válka“, jako zdrojem utužení absolutistické vlády rakouských

Habsburků v českých zemích i počátkem triumfu katolické církve nad českou reformací.

Zastoupení reprezentantů různých složek tehdejší společnosti mezi popravenými ukazovalo, na jaké společenské vrstvy dopadlo trestající rameno císařské moci nejsilněji. Ačkoliv se hrdelní tresty nevyhnuly ani třem představitelům privilegovaného panského stavu, nejvíce popravených pocházelo z řad měšťanů. Vedle dalších sedmi zástupců nižší šlechty stálo na popravišti sedmáct předáků měšťského stavu. Na královská města také politická a hospodářská represe absolutistického státu v následujících letech dopadla nejsilněji. Většinu z nich byla omezena jejich politická i hospodářská práva, získaná v předchozích státech, a byl v nich potlačen i princip soužití lidí různých křesťanských konfesí, k němuž dospěla ve své pozdní fázi česká reformace. Staroměstské popravě předcházelo podrobné vyšetřování činnosti stavovské nekatolické reprezentace – direktoria – v době povstání, které prováděla exekuční komise, již předsedal císařský místodržící v Praze, kníže Karel z Lichtenšteina.

Popravu prováděl staroměstský kat Jan Mydlář, jenž byl stejně jako odsouzení nekatolík. Musel však

vykonávat svůj úřad, a tak se alespoň snažil, aby popravení zbytečně netrpěli a mohli dokončit své motilby před výkonem trestu. Odsouzení vycházeli na pódium podle rodu, důstojenství a věku, nejprve páni, pak rytíři a nakonec měšťané. Defilovali zde bývalí nejvyšší zemští úředníci vedle představitelů stavovského direktoria. Byli to páni: Jáchym Ondřej Šlik, nejvyšší sudí zemský, Václav Budovec z Budova, prezident apelačního soudu, i Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, a rytíři: Kašpar Kaplíř ze Sulevic, nejvyšší zemský písař, Prokop Dvořecký, podkomoří, Bedřich z Bílé, purkrabí kraje Hradeckého, Jindřich Otta z Losu, purkrabí karlsštejnského, Diviš Černín, hejtman Pražského hradu, jediný katolík mezi sedmadvaceti trestanými. Posledními dvěma rytíři byli Vilém Konecchlumský a Bohuslav z Michalovic.

Poté bylo s'tato osm někdejších zemských direktorů měšťského stavu. Mnozí z nich kdysi získali za své předchozí zásluhy v době císaře Rudolfa II. šlechtický predikát. Tajemník direktoria, doktor Martin Fruwein, jenž měl být popraven spolu s nimi, již dříve spáchal sebevraždu. Části jeho rozčtvrceného

Pokračování na str. 2

Čtyřsetleté výročí popravy...

Dokončení ze str. 1
těla proto v době popravy visely již několik dnů na rozcestí před městskými branami. Další tři měšťané byli mečím pověšeni. Po jejich popravě pokračovalo stínání, jehož oběťmi bylo posledních šest měšťanů. Všichni odsouzení vcházeli na popraviště důstojně a čelili krutým trestům pevností své víry. Tím se uzavřel počet popravených, ale exekuce ještě nekončila. Druhého dne byli čtyři pražští měšťané potrestáni různými fyzickými tresty za své řečnické výkony při příjezdu Friedricha Falckého do Prahy. Staroměstská poprava však byla jenom počátkem dlouhodobého procesu „normalizace“. Císař Ferdinand II. využil situace k uskutečnění rozsáhlých politických, hospodářských a náboženských změn. Česká stavovská monarchie, stát, v němž se vláda panovníka podmiňovala rozhodnutím sněmu stavů, představitelů mocenských špiček českého státu, tvořených především nejmocnějšími šlechtickými rody, byla rozvrácena a nahrazena habsburskou absolutistickou vládou panovníka a jeho úředníků.

Vladislavské zemské zřízení z roku 1500, vytvořené za vlády Jagellonců jako kodifikace zemského práva a garance stavovského státu vedeného šlechtou, bylo v roce 1627 nahrazeno Obnoveným zřízením zemským, zavádějícím absolutismus jako zákonnou formu vlády. Katolictví se tu zároveň stalo ze zákona jediným legálním náboženstvím a křesťanská víra jiného vyznání byla od té doby chápána jako zločin po následujících více než 150 let, až do tolerančního patentu z roku 1781. Nastolení absolutistické vlády Habsburků bylo výrazným státoprávním a politickým mezníkem v dějinách českých zemí, který představoval podobný zvrat, jakým byl například počátek nacistické okupace v roce 1939 nebo nástup totality v roce 1948. Celá společnost se rázem rozdělila na vítěze, kteří si vybrali „správnou stranu“, a na poražené, kteří přišli o majetky, společenské postavení, svobodu a často i o život. V takových historických okamžicích se zdá, že bezohlednost, nenasytost a ochota sloužit vítězům jsou tou nejlepší úspěšnou strategií pro společenský vzestup.

Podobně, jako v jiných dobách, však ani tento postoj neznamenal pro některé exponenty nových pořádků trvalý úspěch a potvrzovalo se tu staré české přísloví o „božích mlýnech, které melou pomalu, ale jistě“. Jako příklad zde může sloužit příběh českého šlechtice Jana Daniela Kapra z Kaprštejna, císařského rady a místosúdího apelačního soudu, který v roce 1621 jako soudní rada předsedal na straně bělohorských vítězů hrdelnímu procesu s účastníky stavovského povstání a který na Staroměstském náměstí ze soudcovské tribuny chladnokrevně sledoval, jak padají hlavy odsouzených. Danielu Kaprovi vůbec nevadilo, že byl českou šlechtou nenáviděn zvláště pro bezohledné nákupy zkonfiskovaných majetků trestaných šlechticů. V roce 1622 tak získal statky Chvaly, Dubeč, Běchovice, Měcholupy a Kyje. Na Malostranském náměstí v Praze koupil zkonfiskovaný rohový dům. Vlastnil také majetky v Dolních Počernicích. Daniel Kapr využil svého postavení k ovlivnění rodičů své budoucí nevěsty a oženil se s mladičkou a krásnou Annou Marií z Greifenfelsu proti její vůli. Vynucený svazek však směřoval pro velký věkový rozdíl mezi těmito partnery k tragickému konci. Anna Marie příliš nedbala o svého letitého muže a užívala si pražského společenského života. Zamilovala se přitom do mladého šlechtice Adama Zapského ze Zap. Adam, ač katolík, se lehkomyšlně

přidal ke stavovskému vojsku a po jeho porážce byl potrestán ztrátou majetku. Jeho vsi Dubeč a Kyje patřily ke konfiskátům, které levně získal Daniel Kapr. Anně Marii proto nedalo mnoho práce přemluvit svého milence k úkladné vraždě manžela. Adam Zapský si spolu se svým sluhou počíhal 3. listopadu 1625 mezi Hrdlořezy a Dolními Počernicemi na Daniela Kapra, kterého jeho manželka lstivě vylákala k cestě na jeho počernický statek. Při přepadení byli rychle zabiti jak Jan

Daniel Kapr z Kaprštejna spolu s jedním ze svých knechtů, tak i Adamův sluha. Druhý sluha z Kaprova doprovodu, který se také stal obětí přepadení, však nezemřel na místě, ale ještě před tím, než podlehl svým zraněním, označil Adama Zapského ze Zap jako vraha. Na základě jeho svědectví byl Adam Zapský zatčen spolu se svou milenkou a oba se na mučidlech přiznali ke svým zločinům. Jejich život pak v roce 1626 ukončil popravčí meč kata.

Bohdan Kaňák

K památce staroměstských mučedníků

Z hlediska náboženského vyznání byli popraveni mužové luterány, členy Jednoty bratrské a utrakvisty. Jediný z nich byl katolík, který však byl původně v mládí utrakvista. Odsouzené před popravou mohli na Staroměstské radnici navštěvovat jejich duchovní - čeští i němečtí. V nejtěžších chvílích jim poskytovali útěchu a posilu kněží podobojí i luterští, avšak služebníků Jednoty bratrské to dovoleno nebylo. Kněží odsouzeným sloužili slovem z Bible, zpovědí i vysluhováním svatě Kristovy večere podobojí. Doprovázeli je i na popravčí lešení. Novoměstské měšťany provázeli a duchovně posilovali kněz Adam Klemens, správce kostela sv. Václava na Zderaze. Toho, který byl katolického vyznání, provázeli dva jezuité. O posledních hodinách a chvílích odsouzených pánů, rytířů a měšťanů se zachovalo svědectví, které vydal Jan Rosacius Hořovský, kněz podobojí z kostela sv. Mikuláše na Malé Straně, které vyšlo v exilu roku 1631. Z něho čerpal i Jan Amos Komenský v Historii o těžkých protivenstvích církve české, vydané nejprve latinsky roku 1632 a později v češtině, kde je událost podrobně popisována. Z těchto svědectví je zřejmé, že popravení šli vstřícně s vírou v Krista a naději ve věčný život spolu s ním. Památka staroměstských mučedníků bude připomínána dne 20. června v kostelích ČČSH Jana Křtitele na Prádle a sv. Václava v Praze na Novém Městě a 21. června v kostele sv. Mikuláše od 17 hodin a také na Staroměstském náměstí od 18 hodin i dalšími vzpomínkovými akcemi.

T. B.

27 křížů na dlažbě v místech popraviště

Z kazatelského plánu

4. neděle po svatém Duchu

Hospodin je síla svého lidu, spásná zástita svého pomazaného. Zachraň svůj lid a žehnej dědictví svému, buď mu pastýřem navěky! (Žalm 28,8-9)

První čtení: Jób 38,1-11

Tužby pro dobu po Duchu svatém (II):

2. Abychom v Božích přikázáních zalíbení našli a Boží vůli se řídili, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom v útrapách života odvahu a trpělivost osvědčovali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, daruj nám oddanou lásku a zbožnou úctu k tvému svatému jménu, neboť věříme, že neustále pomáháš všem, kdo se poddávají tvé spravedlivé vládě. Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 2. Korintským 6,1-13

Evangelium: Marek 4,35-41

Verš k obětování: Žalm 27,6b

Verše k požehnání: Žalm 17,5-7

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, veď a ochraňuj svůj lid, jemuž jsi dovolil sdílet svatá tajemství chleba a kalicha, a zachovej nás ve své lásce! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 50, 94, 101, 156, 184, 312

Nad Písmem

Na moři

Když jsem byl mladý, byl jsem s jednou povedenou partičkou v Chorvatsku na moři. Bylo nás tam osm lodníků, johoho. Právě se psala dnes již nostalgická devadesátá léta, v naší generaci to nejsvobodnější období, které zažily Husákovy děti na prahu dospělosti. Svět nám tehdy ležel u nohou, doslova před přídi lodí. Prováděli jsme na moři slušné vylovení a příliš se ho nebáli. Pak ale jeden večer přišla bouře a na jednom zapadlém ostrově nám rozbila loď zakotvenou v maríně. To bylo první varování, kterého jsme však nedbali, protože loď se dala opravit. Druhý den foukala bora a vlny se valily přes palubu jako v tom biblickém příběhu s Ježíšem. Ani tehdy jsme se ale nebáli a střídali se o sedátko na přídi lodí, která se zdvihala a klesala o několik metrů nahoru a dolů. Z toho místa jste zírali přímo do hlubin pod vámi. Slušný adrenalin. To víte, mládí...

V tu chvíli už o nás ale začal mít trochu strach i kapitán, o dvacet let starší mořský vlk, který jinak nehnul ani brvou. Náš nápad vytáhnout v bouři plachty a zkusit, jak rychle jachta pojede, se mu nelíbilo. My jsme ovšem byli jako utržení ze řetězu. Kapitán tedy s potutelným úsměvem souhlasil, ale doporučil

nám připravit plachty v zátoce za větrem s tím, že řídit loď budeme sami. Když jsme pak ze zátoky vyjeli, loď chytla takový porыв bočního větru, že samozvaný kormidelník pustil kormidlo se slovy: „Já na to nemám.“ Hned nato se dvanáctimetrový stěžeň ocitl naležato pouhé dva metry nad vodou. V lodi nastala spoušť a taktak jsme se všichni udrželi na palubě. Utrhala se některá lana a hlavní plachta se srovnala po větru, až když se jachta znovu narovnála. Kromě mořského vlka jsme byli všichni v adrenalinovém šoku, po kterém u některých následovala mořská nemoc. Bylo po experimentu. „Buďte rádi, že stěžeň nešel pod vodu,“ řekl potom kapitán. „Nám se to stalo při regatě na Novém Zélandu.“ A dodal: „Takovou loď by zpátky otočilo jen deset hodně zkušných rejdařů, kdyby do ní

nenatekla voda...“ Další dny už jsme plachtili spořádaně jako beránci.

V devadesátých letech jsem potkal celou řadu mladých lidí, kteří podobným způsobem jako tenkrát my tu jachtu, řídili svůj život. Někteří z nich již nežijí. Přehnali to. Také jsem měl tenkrát namále. Ale ve správnou chvíli se v mojí lodi, co už nabírala vodu, probudil Ježíš. Nebylo mu jedno, že zahynu. Pohrozil větru a moje vlny se uklidnily. Ano, tenkrát jsem potkal tu husitskou farářku, co se nebála pankáčů. Nejdřív mi vynadala a potom sdělila: Ježíš je největší pankáč, co znám. To je ten, kterého hledáš. A když jsem se z toho vzpamatoval, vyprávěla mi Jeho příběh, který mě dostal. Inu, našel jsem kotvu svého života, Zachránce před sebou samým. Nakonec jsem přežil a doplul do přístavu. **Tomáš Procházka**

**Na rozbouřených vlnách života
naučil mě, Pane, chápat,
že můj vnitřní neklid nezpůsobuje
přítomnost jako taková, ale to,
co si o ní myslím.
Děkuji ti,
hodí se to pankáčům i mořským vlkům.
Amen**

Mk 4,35-41

O budoucnosti...

Dokončení ze str. 1

od kterého se věroučně i liturgicky odlišoval, nebo se vrátit do katolické církve za cenu, že se zřekne svých reformačních specifik. Utraktivismus usiloval o katolicitu, ale neztotožňoval se s římským katolicismem. Jak se bude usku- tečňovat naše „střední cesta“ v budoucnosti? Jsme schopni již v přítomnosti ukázat, v čem spočívá naše specifické husitsky pojaté křesťanství? Nenahrazujeme tuto naši nosnou tradici české reformace něčím jiným? Není „střední cesta“ pochopena někdy spíše jako bezbřehá spiritualita, věroučná nezávaznost, teologická nevýraznost, nekritické přebírání různých prvků a podceňování a přehlížení vlastních hodnot?

Naše církev má své „poklady“, které je třeba objevovat v přítomnosti i v budoucnosti a lehkomyšlně se jich nezříkat, nýbrž si jich vážit.

Velkou hodnotou církve jsou věřící lidé, ať již duchovní nebo laici. Je potřebné a smysluplné využívat v církvi schopnosti a dary duchovních a pracovníků církve tak, aby se mohli uplatňovat tam, kde jejich schopnosti budou dobře využity. Na druhé straně musí být ochota konat v církvi službu z hlediska její potřeby. Lidská touha po seberealizaci a sebeuplatnění a Ježíšova výzva k sebezapření a nesení kříže (Mk 8,43) nejsou příliš slučitelné.

Existují různé představy o budoucnosti naší církve a prognózy o tom, jaká bude její podoba. Tvoří se a budou se tvořit různé strategie, které mají na měnící se situaci reagovat a napomoci funkční církevní organizaci i větší výkonnosti duchovní správy i pestřejšímu a intenzivnějšímu životu věřících společenství. Naše přítomné jednání a usilování v církvi má svým způsobem vliv na její budoucnost. Jestliže chceme, aby církev nesla nás i generace v budoucnosti, pak musíme stavět a budovat loď církve, podobně jako Noe stavěl na Boží pokyn archu (Gn 6), která pak nesla jeho a mnohé další. Jeho počínání se jevílo v přítomnosti mnohým jako pošetilé počínání, ale on přesto svou trpělivou činností připravoval budoucnost.

Hovoříme o tom, že to je „naše“ církev. To je jistě sympatické, protože tím dáváme najevo náš vztah k ní, jejímu dílu a poslání, i k těm, kteří ji tvoří. Je to však jen částečná pravda. Církev není jen „naše“, ale je to „Boží“ církev či „Kristova církev“. I přes svoji porušenost a nedokonalost náležíme Kristu jako jeho lid. Žít s církvi a v církvi není možné bez této víry. K této víře patří i jistota, že církev není plně v našich rukách, tak jako ani budoucnost není v našich rukách, ale je v milostivých rukách Božích (Ř 8,38-39).

Tomáš Butta

Před patnácti lety odešel Jan MIČKA

Narodil se 17. září 1939 v Praze. Záhy se musel vyrovnat se ztrátou matky. Dětství prožil u tety v Chrásťanech nedaleko Rakovníka, s tátou se vídal jen občas. „V Chrásťanech u Rakovníka, kde jsem prožil své dětství, je nejvyšším kopcem v celém okolí dneska už sesedlý železniční násep. Po něm jsme po válce lyžovali a když můj starší bratranec odjížděl na zimní rekreaci do Pece pod Sněžkou, záviděl jsem mu a na nádraží jsem ho vyprovázel s pocitem, že ty nebetyčné hory budou nejméně tisíckrát větší, než je náš železniční násep. Jako návštěvníkovi Krkonoš zdálo se mně pak malé,“ reflektoval Jan Mička v básni *Malé hory* z výboru *Neodpadnout* krajinu svých dětských sigrovských let. Gymnazijní studia už absolvoval na pražských Vinohradech. Duchovně se zde profiloval v mládeži vinohradského Husova sboru Církve československé husitské, kde jeho otec Jan působil v radě starších a vypomáhal při správě rozlehlého kolumbária. Čistě linie Janákova chrámu propojeného se zvonící a obytným domem s farou jako neurotransmitery ve zkratce přenášely získávanou životní zkušenost do prostoru Janovy poezie. „Bože, který nejsi jenom startem, cestou a cílem, ale který jsi také mým startem, mojí cestou a mým cílem, vyslyš moji prosbu o seslání Tvé lásky, aby ta prosba nebyla zas jenom jednosměrným tokem slov, ale aby k Tobě letěla jako poštovní holubice nadaná schopností návratu. Jenom literárních textů bez vyústění

do rozehvěných rán a do ještě více rozehvěných nocí už bylo napsáno a existuje dost,“ vyznal Jan Mička na úvod své básnické sbírky *Přibližný život*.

Gymnazista a do určité míry rozevlátý samorost Jan Mička tíhnul od studentských let k literatuře a umění. Seznamoval se s poezií, sám začal svěčovat slova papíru. Otec ale syna viděl na medicíně. A tak se v roce 1957 Jan přihlásil na Fakultu všeobecného lékařství Univerzity Karlovy, na které úspěšně promoval. Mezi jeho spolužáky patřil kupříkladu pozdější profesor chirurgie Pavel Pařko. Na fakultě patřil k členům redakčního kruhu studentského časopisu *Reflex*. Ve třetím čísle I. ročníku z února 1963 byla otištěna jeho báseň *Stáří*: „Ještě jsou to pampelišky, ale za pár dní se ty zlatovlásky změni v šedivé hlavy stařen, nad kterými se oči dvacetiletých básníků zavřou, poněvadž školák nikdy neporozuměl staroegyptským textům.“

Ve volbě oboru měl Jan Mička brzy jasno, rozhodl se pro psychiatrii. Nikoli náhodou, neboť „psychiatrii a chirurgové jsou samostatná kategorie lékařů, kteří jsou od svého oboru současně stále přitahováni někam jinam“, připomněla při našem setkání na základě zkušeností zdravotní sestry a později i manželky, paní Božena Mičková. Poznali se v Psychiatrické léčebně Kosmonosy, kam po prezenční vojenské službě Jan Mička nastoupil na tzv. umístěnkou jako sekundární lékař. Jak říká paní Božena, Jan Mička si ji

v Kosmonosích vybral a zůstal neústupný. S kumpánem MUDr. Radkinem Honzákem, psychiatrem, jemuž dnes mnozí současníci naslou- chají, patřili v psychiatrické léčebně k tahounům spousty taškařic a legrá- cek, které podbarvovali pitím, hudbou či stylovými kostýmy. Jednou se rozhodli uspokojit apetit tradiční francouzskou pochoutkou – šneky. Vyrazili do okolí na sběr hlemýžďů, u něhož vedli učené řeči, které poté přenesli i do kuchyně. Šneci byli sice ve finále nepoživatelní a tvrdí, ale scholastická disputace nad jejich milostným životem nebrala konce. Nepochybně při tom pamatovali na Čapkův pravdivý výrok: „Humor je sůl země a kdo je jím dobře prosolen, uchová se dlouho čerstvý.“

Pro stvrzení sňatku si novomanželé Mičkovi v roce 1965 zvolili Staro- městskou radnici v Praze. Manžel-

J. Mička a V. Nezval

i po lékařsku se poptával a nakonec řekl: „Napišu ti nějaký životabudič.“ Tak jsem se seznámila s antidepresivou a s Janem Mičkou jakožto psychiatrem. Trvalo asi rok, než našel ten pravý lék a trvalo léta, co mě kurýroval. Jenže nedokurýroval. To dotáhla až jeho nástupkyně poté, co tak nenadále umřel.“

Pro poezii Jana Mičku v mládí zapálil Vítězslav Nezval, jehož celé dílo v několika vydáních nasával a schraňoval ve své příbramské knihovně. Nezvala miloval a byl pro něj mimo jiné návěstem k surrealismu. Památce André Bretona věnoval báseň *Východisko*, která začíná: „Před lety jsem se z Vaší knihy nalokal světla, které mně zůstalo v pohledu, i když srdce Vás potom přestalo mít rádo.“

Blízko měl k Františku Hrubínovi, jehož na přelomu 50. a 60. let navštěvoval a nasměle mu předkládal

své prvotiny. Občas se z cigaretového kouře Glóbusů ozvalo: „Mičíčku, tohle vylepši“ nebo „Mičíčku, tohle si ještě odlož.“

V roce 1962 našel rodící se básník ve Františku Hrubínovi přímluvce, který se pokoušel protlačit k vydání do Československého spisovatele sbírku *Prstem do sněhu*. Nepodařilo se, což ale nebylo to nejdůležitější. Po letech na setkání s básníkem Jan Mičkou vzpomenu ve sbírce *Po zelené značce* v básni *V nadúvazku*: „František Hrubín kouřil Glóbusky, které pro mne, když jsem se po něm tenkrát opíčil, byly těžké. Potom jsem si i já zelenou zemi zamiloval, nerozvedl jsem se, a je-li báseň vyjádřením jen ovládnutého života, nenařikám, že jsem jich napsal málo.“

Proud slov dále otesával čtením křesťanských básnických velikánů Otokara Březiny, Jana Zahradníčka nebo Jakuba Demla. Konečně Březina s Demlem formovali i Nezvalovu tvorbu. První básně publikoval v roce 1959 v *Literárních novinách*. Byl zařazen do generačního almanachu *Mladé víno* (1961). Nové vzdušnosti u Jana Mičky nastalo v 80. letech po setkání s Vilémem Závadou: „Bylo to okolo poezie, kdy jsem měl schůzku s Vilémem Závadou v roce 1981. A ten se mě taky ptal, jak to stíhám. Já jsem mu řekl: ‚Víte, mistře Závado, já zase tak moc nepišu. Já píšu tak dvě básničky za měsíc, takže to stíhám docela dobře.‘ On mi udělal velkou radost, protože mi řekl, že když budu psát takhle, ukázal na dvě básně, které četl, tak to stačí.“

Knížně debutoval sbírkou *V nadúvazku* (1986). V roce 1992 vydala Pražská imaginace jeho druhou knihu *Po zelené značce*, kterou ilus-

Jan Mička, kresba Jany Wienerové

tracemi doprovodil Zdeněk Bouše. Následovala básnická sbírka *Nízko nad zemí* s výstižnou obálkou od srdci blízké kamarádky Jany Wienerové (1998). Básník v ní hledá rovnováhu mezi životní horizontálou protínající se – stejně jako na kříži – s nebeskou vertikálou. Jako by chtěl připomenout, že život křesťana je přípravou na věčnost. Vydání dalších dvou sbírek *Pod nebem* (1999) a *Přibližný život* (2003) se v Edici současné české poezie ujala Knihovna Jana Drdy v Příbrami. O rok později (2004) vydala Edice Sedmikráska k básníkovým 65. narozeninám jako svůj první tisk výbor *Neodpadnout* s ilustracemi Jany Wienerové.

Mičkovy básně jsou též zastoupeny v řadě antologií a almanachů. Spirituální vibrace, slova uvolněná pro souvislosti, které dovedou okouzlit, i charakteristickou zemitost Mičkovy poezie lze zachytit v anglických překladech Květy Rychtářové a Larissy Taylorové až v Austrálii.

Jan Mička rovněž pravidelně přispíval do Českého zápasu a kalendáře Blahoslav. Mezi rozmanité duchovní, literární a umělecké osobnosti, které se nabalovaly na šéfredaktorku a lodivodku Českého zápasu Janu Wienerovou vplul v 90. letech minulého století. Redakční rada a kruh spolupracovníků časopisu vytvářel živé společenství, které se rádo setkávalo a sdílelo autorsky i lidsky. Autorská setkání se nejčastěji konala v Brně na Lipové. Právě zde koncem června 1998 četl básník ze své čerstvě vydané sbírky *Nízko nad zemí*. Brněnská zakoušená mu dala i několik přátel. Takto na první vzájemné „očuchání“ vzpomíná Jana Šilerová: „Dávno tomu již, když jsem v Brně na Lipové při literárním setkání spatřila u bazénu mohutného vousatého muže: on snad obživnul profesor Zdeněk Trtík! A pak se ten vousáč zeptal: ‚A kdo jste vy?‘ A rozesmál se: ‚Já si vás představoval starou a tak nějak při těle...‘ A jeho hlas – Leoš Suchařípa hadr! Už tenkrát jsem všem řekla, že jsem se za minutu zamilovala a za pět odmilovala – byl ženatý. Ale přátelství za ta léta patřilo k nejradoštějším, nepovzbudivějším a nejtvorivějším. Mám všechny jeho sbírky. Básničku, kterou mi věnoval, si ale nechám pro sebe. Mnohé z Honzovy poezie používám při svátosti manželství, některé při pohřbu a jiné jen tak pro jejich humornou moudrost v klipu.“

Martin Jindra
Pokračování příště

Zprávy

Slovensko má nového biskupa

Náš brat biskup síce nie je tak celkom nový. Naše cirkevné spoločenstvo si svojho biskupa ThDr. Jana Hradila dňa 25. mája 2021 v Bratislave zvolilo a slávnostne uviedlo do biskupského úradu na ďalších sedem rokov už po štvrtý raz. Lenže on po každom raz prichádza s neuveriteľne veľkými, ba dokonca až štýlovými predstávami. A tak je to aj teraz. Preto si hovoríme, opäť máme toho nášho, ale súčasne aj nového biskupa a my vieme, že ich splnením nás vždy presvedčí, že nehovorí do vetra a myslí to vážne.

Na tejto historickej udalosti sa k cirkevnému zboru prihovril generálny vikár Rastislav Mišura a duchovný Radek Zapletal. Obaja pripomenuli vo svojich kázňach začiatky opätovného oživenia našej cirkvi na Slovensku, keď dňa 25. októbra 1988 zaznelo po dlhých rokoch Božie slovo z úst husitského kazateľa na Slovensku Jana Hradila. Pri tejto príležitosti by sme mohli spomenúť rôzne činnosti nášho biskupa na prospech povznesenia cirkevného života. Napríklad: Vyriešila sa história týkajúca sa Liptovskej Osady. Ale najhmataateľnejšou skutočnosťou je to, že môžeme hovoriť: „Sťahujeme sa do nového.“ Na Slovensku nám na zapadnutej a takmer zabudnutej uličke Bratislavy, síce v blízkosti niekdajšieho najhonosnejšieho šľachtického sídla rodiny v Presburgu, teda Bratislavy vyrástlo cirkevné centrum a to tiež vďaka neúnavnej tvorivej práci nášho kňaza. Neskôr sa stala táto budova Palácom pionierov, kde sme sa ešte aj mnohí z nás vytešovali z hodnotných programov pionierskych vedúcich v rozličných krúžkoch. Teraz tam pôsobí prezidentský úrad, pred ktorým každú chvíľu niekto demonštruje. Do bezprostrednej blízkosti tejto historickej stavby sa sťahujeme zbožne žiť a pôsobiť my, naša Cirkev československá husitská.

S potešením spomeniem aj ďalšie akty týkajúce sa konkrétne vybudovania nášho centra. Autorom myšlienky výstavby bol náš brat biskup. On nás však celý čas presviedčal, že nie je len našim dobrým pastierom, ale je aj dobrým staviteľom, murárom, špeditérom, inštalatérom. Dokonca aj nápaditým architektom slovenských typických drevených stavieb. Do interiéru nášho cirkevného domova pripravuje ešte podľa svojho projektu postavenie drevenej kaplnky, ktorá má byť dôstojnou pripomienkou našej Betlehemskej kaplnky v Prahe s jej nezabudnuteľnými kázňami múdrych kňazov. Teda náš duchovný je nielen architektom našich duší, ale aj architektom Betlehemskej kaplnky v Bratislave. Príprava na definitívne presťahovanie na Jozefskú ulicu vrcholí. Vytvoríme tam útulný dom pre našich cirkevníkov, kňazov, kde sa budeme stretávať nielen na bohoslužbách, ale aj kultúrne vyžívať, na čo si pripravujeme výstavné a koncertné priestory a najmä Chrám Boží, v ktorom budú znieť naše modlitby aj tie spievané s kázňami. Bude to znieť celou malou uličkou - Jozefskou.

Zuzana Fontányi

Slávnostné uvedenie Jana Hradila do funkcie biskupa slovenského

Noc kostelů v Lounech

Letošní ročník Noci kostelů proběhl opět v postcovidové atmosféře s hygienickými opatřeními. Situaci jsme museli přizpůsobit program a odpovídal jí i počet návštěvnických přístupů, který zdaleka nedosáhl k číslům z předšlých let. Smyslem Noci kostelů ale není „trhat rekordy“, a proto můžeme říct, že jsme byli rádi za všechny, kteří přišli a užili si večer.

Během programu se vystřídali tři přednášející. PhDr. Jan Mareš, ředitel lounského archivu, seznámil přítomné s historií špitálnictví na Lounsku. Regionálně významným osobnostem z řad duchovních a laiků ČČSH se ve svém příspěvku věnoval Mgr. Vladimír A. Hons, historik a pedagog, člen rady starších náboženské obce. Ke své prezentaci použil nově vydaný Slovník osobností ČČSH. Sestra farářka Helena Smolová si připravila přednášku o počátcích mnišství a benediktinské spiritualitě.

Na blok mluveného slova navázal koncert chrámového pěveckého sboru pod vedením sestry Ivany Derflerové, předsedkyně rady starších. Noc kostelů uzavíral ekumenický průvod městem se svíčkami a modlitebními zastaveními, který směřoval od sloupu P. Marie na náměstí k morovému hřbitovu 14 svatých pomocníků na Žateckém předměstí. Jsme rádi, že jsme také letos nabídli přichozím nevšední zážitek pobytu v kostele v neobvyklé denní době, a věříme, že si každý v programu našel to, co ho potěšilo.

Helena Smolová

Z ekumeny

Základní kámen „Domu Jednoho“ položen

27. května 2021 byl v Berlíně slavnostně položen základní kámen sakrální budovy s názvem Dům Jednoho („House of One“). Název odkazuje k jedinému Bohu, v nějž věří židé, křesťané a muslimové. Tato stavba bude sestávat ze synagogy, kostela, mešity a společného centrálního prostoru. Svou účastí a projevy na včerejší slavnosti podpořili tento mezináboženský projekt významní politici: předseda Německého spolkového sněmu Wolfgang Schäuble (v projevu se přihlásil ke svému evangelickému vyznání) a primátor Berlína M. Müller.

Historie projektu je už docela dlouhá. O záměru vybudovat tuto stavbu jsme informovali v časopise Dingir již v roce 2016, ale nápad na dům všech tří monoteistických náboženství vznikl dokonce už někdy v letech 2008 a 2009. Podnětem byl záměr berlínského magistrátu revitalizovat Petřské náměstí a obnovit přitom i kostel. Na tomto místě totiž kostel stával a dost možná zde byl i nejstarší kostel na území Berlína. Poslední kostel na tomto místě, novogotický z roku 1853, dostal těžký zásah při bombardování roku 1945 a východoněmecký komunistický režim nechal zbytky kostela roku 1969 strhnout. Byl to snad evangelický farář Gregor Hohberg, kdo dal první návrh na společnou stavbu židů, křesťanů a muslimů. Každopádně pro myšlenku získal rabína Toviu Ben-Chorina a imáma Kadira Sanciho. Jak je uvedeno ve zmíněném článku v Dingiru, „všichni tři protagonisté jsou tak či onak zapojeni do mezináboženského či ještě širěji pojatého dialogu: liberální rabín Tovia Ben-Chorin je synem německo-izraelského novináře a religionisty Shaloma Ben-Chorina, který se mezináboženským dialogem zabýval již od 60. let. Jeho syn Tovia se do projektu zapojil jako hlava berlínské židovské (převážně reformní) komunity. Gregor Hohberg je evangelický farář sboru při Mariakirche, kde pořádá mezináboženská i nábožensko-sekulární setkání a kde se také koná řada akcí, jež by se měly později přesunout do „House of One“. Imám Kadir Sanci pochází z turecké muslimské komunity a v rámci působení na Postupimské univerzitě se kromě jiného zabývá i srovnávacími studii křesťanství a islámu.“ Projekt, který byl vybrán v mezinárodní architektonické soutěži roku 2012, je opravdu velkorysý. Jeho uskutečnění si podle odhadů vyžádá více než 43 milionů euro. Jeho součástí je i 40 metrů vysoká věž, v níž má být centrální prostor určený pro společná setkání i samostatné studium abrahamovských tradic. Model tohoto prostoru v měřítku 1:1 byl na stavební ploše vztyčen na konci roku 2017 a sloužil jako informační pavilon až do ledna 2019...

Pro uskutečnění projektu bylo rozhodující, že tři výše zmínění jeho hybatelé získali podporu od alespoň části židovské, křesťanské a muslimské menšiny. V případě židů to je jejich reformní a liberální křídlo, v případě křesťanů to jsou zase především evangelici. Je totiž samozřejmé, že takový projekt se nesetkává jen s kladným přijetím a že ti němečtí židé, křesťané a muslimové, kteří jsou k projektu rezervovaní, anebo s ním dokonce výslovně nesouhlasí, rozhodně netvoří mezi svými souvěrci zanedbatelné části. Podporu přišli na slavnost položení základního kamene demonstrovat evangelický biskup Christian Stäblein, rabín Walter Homolka, rektor Koleje Abrahama Geigera, významného rabinského semináře při Postupimské univerzitě, a Ercan Karakoyun, předseda Nadace pro dialog a vzdělání, která je hlavní organizací hnutí Hizmet tureckých muslimů. Finančně náročný projekt totiž potřebuje zaujmout veřejnost. Velkou podporu sice získal od berlínského Senátu (exekutivy města a zároveň spolkové země) a od Německého spolkového sněmu: v obou případech po 10 tisících euro, zbytek je ale na jednotlivých dárcích a sponzorech. Nejméně polovina těchto dárcovských peněz už byla ovšem získána. Naděje na to, že nejméně dvanáct let stará myšlenka se nakonec uskuteční, je tedy docela velká.

Zdeněk Vojtíšek, info.dingir.cz

„Báseň je modlitba, která se zbláznila“ - aneb Rost'ovi V. k pětasedmdesátinám (*18.6.)

Díky Bohu, že jsou básníci! Díky Bohu, že v církvi máme básníky. Díky Bohu, že máme Rost'u Valuška. Přidávám se ke gratulacím, nad kterými se (jak Tě znám), budeš ošivati jako „jeskynní rybka“. Před padesáti lety jsi seděl vedle mne ve škamnách teologické fakulty v Dejvicích. Protože jsi neměl státní souhlas, křtil jsi naši dceru tajně. Je na to velmi hrdá. Když mi později v olomoucké biskupské službě bylo občas ouvej, stačilo jen přeběhnout cestu k Valušům na Litovelskou a bylo dobře. Dnes spolu vedeme řeči o církvi, o víře, o politice, o básnicích, no ano i o nemocech - co už taky...

Přeju Ti, básníku, za sebe i za všechny, co Tě mají rádi, jedním ze Tvých haiku:

Krása vrásek všech / mých lásek něžně plane / na dně dlaně mé
Kěž to platí o každém z nás do konce našich dnů.

Jana Šilerová

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Utišení bouře

Pokud seřadíte následující věty do správného pořadí, získáte z písmenek za nimi tajemku.

1. Tu se strhla velká bouře s vichřicí a vlny se valily na loď, že už byla skoro plná. (Á)
2. Jejíž jim řekl: (V)
3. „Proč jste tak ustrašení?“ (P)
4. „Přeplavme se na druhou stranu!“ (E)
5. Zmocnila se jich velká bázeň a říkali jeden druhému: (N)
6. „Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?“ (V)
7. Tu vstal, pohrozil větru a řekl moři: (Ě)
8. „Ještě nemáte víru?“ (Á)
9. Téhož dne večer jim řekl: (P)
10. „Kdo to jen je, že ho poslouchá i vítr i moře?“ (A)
11. Opustili zástup a odvezli ho lodí, na které byl. (V)
12. I ustal vítr a bylo veliké ticho. (A)
13. A jiné lodí ho doprovázely. (N)
14. On však na zádi lodí na podušce spal. (D)
15. Učedníci ho probudí a řeknou mu: (Ú)
16. „Zmlkni, utiš se!“ (R)

(Řešení z čísla 23: Následujeme.)

Jana Krajčířiková

Slavnostní bohoslužba v Jílovém u Prahy

Náboženská obec v Jílovém u Prahy srdečně zve na slavnostní děkovnou bohoslužbu, která se koná **27. června od 9 hodin u příležitosti 85. výročí otevření „DOMU BOŽÍHO“ v Jílovém.**

Bohoslužbu bude sloužit David Tonzar, biskup pražský s místním farářem Lubomírem Polinským.

Jan Boček

Čtyřsté výročí poprav 27 českých pánů

Zveme vás v **neděli 20. 6. do pražského kostela Jana Křtitele na Prádle** na vzpomínkovou akci při příležitosti výročí 400 let od poprav 27 českých pánů. Na programu je od 10 hodin bohoslužba, kterou slouží místní bratr farář Jan Židlický a od 11.15 hodin následuje přednáška Miroslava Houšky „Poprava 27 vůdců českého stavovského povstání – ukázka síly a krutosti“. Účastníci jsou povinni dodržovat protiepidemická opatření platná v den konání akce.

Miroslav Houška

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Břeňová, redaktori: Mgr. Josefina Hudcová, Mgr. Ervin Kukuczka, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklama: tel. 220 398 117

